

Hembygds filatelisten

Nr 4 2016

Tidskrift för hembygdsfilateli

Årgång 33

swestamp

Offentlig stämpelauktion

Söndag den 15 januari 2017 kl. 12.15

i AB Phileas lokaler, Svartensgatan 6, Stockholm

2

4

48

66

334

161

167

188

241

2194

2231

2697

*inklusive specialavdelning 12 öre vapen
med Strålstämplor samt försändelser.*

Swestamp AB

Ejdervägen 50, SE-12349 FARSTA

swestamp@hembygdsfilateli.se

www.swestamp.se

swestamp

Offentlig stämpelauktion

Söndag den 15 januari 2017 kl. 12.15

i AB Phileas lokaler, Svartensgatan 6, Stockholm

387

440

583

728

447

908

918

2730

977

1311

1565

1970

Beställ auktionskatalogen idag!

Swestamp AB

Ejdervägen 50, SE-12349 FARSTA

swestamp@hembygdsfilateli.se

www.swestamp.se

Innehållsförteckning

Riksföreningen för Hembygdsfilateli	2
Ordföranden har ordet.....	3
<i>Anders Bock</i>	
Upplands och Stockholms ortsstämplor nu på föreningens hemsida.....	3
<i>Giselher Naglitsch</i>	
Nya medlemmar mm	4
Blå Säröstämpel	5
<i>Gunnar Zetterman</i>	
Halmstads första poststämplor.....	9
<i>Staffan Bengtsson</i>	
Halmstads fyrkantstämplor typ 3 och 4	13
<i>Staffan Bengtsson och Gunnar Zetterman</i>	
Paketetikett Korpilombolo	14
<i>Lars Persson <lars77.x.persson@gmail.com></i>	
Västerbottens län	15
<i>Gunnar Zetterman</i>	
Laxfiske.....	17
<i>Åke Persson</i>	
Vännäs - tur och retur	18
<i>Erik Idhult</i>	
Lösväskor.....	19
<i>Patrik Larsson</i>	
Våren 2017	20

Erbjudes

6. MARSVINSHOLM 13.9.1880, M-län, prakt på nr 32. Pris 100
7. KOLHAMMAR 29.9.1891, B-län, prakt på TJ16A. Pris 150
8. HACKÅS 16.2.1913, Z-län, rek.brev till USA. Frankering nr 79 +
82(3 st), prakt. Pris 300
9. ÅBP 77 30.4.1925, Stockholm-Gustafsberg, prakt på nr 144 A Cx
Pris 100
10. STOCKHOLM 61 19.9.1944 (Regimenten S1 resp. Ing1) på mili-
tärbrev M11A med kvarsittande svarsmerke, prakt. Pris 150

Arne Olsson <olsson.ao@telia.com>

Riksföreningen för Hembygdsfilateli

RIKSFÖRENING INOM SVERIGES FILATELIST-FÖRBUND

Styrelsen

Ordförande

Anders Bock
Runebergsgatan 3
114 29 Stockholm
0708-49 06 39
anders.bock@comhem.se

Vice ordförande

Lars Wester
Tegelviksgatan 81
116 47 Stockholm
08-580 341 65
lwester89@gmail.com

Kassör

Alf-Göran Arneholm
Seminariegatan 22A
791 36 FALUN
070-633 13 06
alarn2001@hotmail.com

Sekreterare

Kent Karlsson
Pyrolavägen 13 4tr
181 60 Lidingö
08-766 01 85, 070-370 25 03
kk.karlsson@comhem.se

Material till nästa nummer kan skickas till redaktören. **MANUSSTOP FÖR KOMMANDE NUMMER**

20/1, 1/4, 20/6 samt 1/10.

Ledamot

Gunnar Lithén
Vejlegatan 9 5tr
164 44 Kista
070-378 00 11
gunnar.lithen@gmail.com

Suppleanter

Olov Fägre
Faktorns gata 11 B
741 39 Knivsta
070-662 03 80
olafagre@gmail.com

Göran Heijtz

Box 19541
104 32 Stockholm
arb.: 08-10 83 62, bost.: 08-10 74 01
goran@novastamps.com

Redaktör (adjungerad)

Gunnar Zetterman
Siargatan 15 2tr
118 27 Stockholm
08-642 40 48
gunnar@smsp.se

Vår webbsida & e-post

www.sff.nu/hembygdsfilatelisterna
e-post: hb.filateli@gmail.com

Årsavgift

Årsavgiften är för år 2017 150 kronor.
Föreningens PlusGiro: 98 86 28-4

Ordföranden har ordet

Att forska i postal historia som hembygdsfilatelist börjar inte sällan med muntliga källor. ”Gräv där du står” heter det ju. Och alla dessa som kan berätta om hembygdens historia är många gånger en guldgruva för oss. Men – allt som glimmar är inte guld. Ibland hittar vi inte någon tillförlitlig källa bakom de muntliga uppgifterna.

Det är som att skala en lök. Vi upptäcker att det längst in inte finns någon kärna. Visserligen kan det vara en spännande historia vi möter men tyvärr var det bara en skröna.

Men det finns skriftliga källor att ösa ur på många håll. Postens arkiv, Landsarkiven, Riksarkivet, Kungliga Biblioteket bara för att nämna några exempel. Men att arbeta med skriftliga källor i arkiv är inte heller helt utan problem. Allt som

står skrivet är ju inte sant. Att värdera en källa kräver ofta både erfarenhet och kunskap.

Men är du som jag intresserad av att gå till källorna när du forskar i postal historia då har du en bra chans att få dela med dig av dina erfarenheter och kunskaper vid en Workshop.

Tillsammans med SSPD träffas vi på Postmuseum onsdagen den 15 februari klockan 17.30 under rubriken: ”*Var och hur hittar jag mina posthistoriska källor?*”

Som gammal ”arkivrätta” vet jag att ingen är eller blir fullärd. Välkommen till en lärorik kväll och glöm inte att notera dagen i din almanacka!

Till dess önskar jag dig

En God Helg

Anders Bock

Upplands och Stockholms ortsstämplarna nu på föreningens hemsida

Giselher Naglitsch

Sven Lindskog i Umeå har under årtionden (fram till sekelskiftet) samlat Upplands stämplarna och uppgifter om dessa: tillkomsttid/gravering, tidigaste och senaste kända användning och slutligen skrotning. Sven hämtade sina uppgifter ur bland annat litteraturen och auktionskatalogerna.

I många år hade jag givande utbyte med Sven om Upplands stämplarna. Sommaren 2011 träffades vi äntligen över en

kopp kaffe i Uppsala och diskuterade hur Svens arbete skulle kunna föras vidare. Jag fick Svens förtroende: ”Du får förfoga över min dokumentation som du vill och bedömer blir bäst”. – Ett förtroende, men även ett ansvar.

Hösten 2011 sände jag ut ett upprop till föreningens medlemmar, främst de som har angett Uppland som viktiga delar av sitt samlande. Många ville vara med. Några kom inte till skott. De som

fullföljde är värda ett stort tack för sina bidrag. De orter/kommuner som har bearbetats av sina specialister har verkligen förts framåt i tiden, framförallt har tiden från sent 1970-tal till sekelskiftet fått många uppdateringar. Sedan blir det av förklarliga skäl lite tunnare – postens omorganisation och svårigheten med normalstämpel 64.

När detta läses skall två listor vara tillgängliga på föreningens hemsida:

- UPPLAND som omfattar B, C och U län samt för A län (Stockholm kommun) postkontor med andra ortnamn än Stockholm med olika tillägg.
- STOCKHOLM med eller utan tillägg av nummer eller stadsdel och dylikt

Det är framförallt Lars Axelsson, Kent Kenndal, Andreas Tärnholm, Bengt-Gö-

ran Österdal, Bo Eriksson, Bo Eklund och Jan Bengtsson jag vill tacka för deras insatser och rapporter. Tillsammans täcker vi stora delar av Uppland. Här kan man, i utställningssammanhang, med gott mod referera till tidigaste och senaste noterade/kända stämpelavtryck, i vart fall för det äldre materialet.

Vardera listorna har närmare 10 000 noterade stämplrar! Dock finns några områden som jag hade önskat flera rapporter ifrån. Det gäller Uppsala och ortnamn i A län, samt delar av sydöstra landskapet. Om någon läsare vill komplettera är jag beredd att periodvis uppdatera materialet.

Nya data med illustration kan sändas till giselher.naglitsch@comhem.se

Någon har sagt: ”Det var tur att jag inte visste vad jag gav mig in på!” Jag instämmer. ◊

Nya medlemmar mm

Nya medlemmar

Martin Blom
Skultunavägen 18 C lgh 1201
722 17 VÄSTERÅS
info@arosfrimärken.se

Fredrik Cedman
Donsögatan 8 lgh 1001
414 74 GÖTEBORG
fredced@live.se

Lars Persson
Snövägen 612
976 34 LULEÅ

Stefan Persson
Siggesta 673
826 92 SÖDERALA

Jan E. I. Reinholdson
Tornfalksgatan 4A
215 60 MALMÖ
borbas2@hotmail.com

Ändrad mailadress
Anders Appelquist
aappelquist@trinseo.com

Utträtt
Hugo Bäckmark (†)
Sven-Olof Karlsson (†)
Lars Lindblad
Hans Allan Löfberg (†)
Karl Axel Sundström
Lars-Erik Thorsell (†)
Sten Wadensjö
Per Åberg (†)
Gert Öster (†)

Ändrad adress

Sören Andersson
Roslagsgatan 24 lgh 1101
113 55 STOCKHOLM

Magnus Aronsson
Karpvägen 10
222 70 LUND

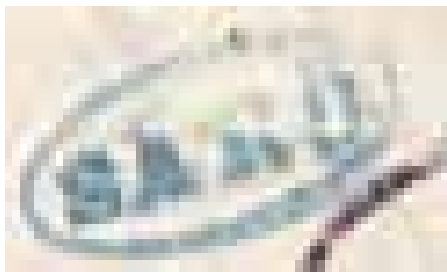
Tord Larsson
Torpstigen 12
610 10 LJUSFALLSHAMMAR

Mats Åhlgren
Askhagsvägen 27
589 43 LINKÖPING

Blå Säröstämpel

Gunnar Zetterman

För några år sedan köpte jag en brevpöst med brev till Finland. Även om alla tre breven verkade intressant så var det ett brev stämplat i Kungsbacka den 30 juli 1850 som jag fann vara speciellt intressant. Eftersom brevet var skrivet den 29

juli i Särö så tog jag ingen större notis om den blå Säröstämpeln.

Nyligen hörde dock Patrik Larsson av sig, eftersom han sett en bild av mitt brev. Enligt Larsson förekommer stämpelein även på ett förfilatelistisk brev, tre skillingbrev, och ett ringtypsbrev till Berlin men dessa är dock stämplade i Göteborg¹. Stämpelein är alltså belagd till 1873, det vill säga att den använts i över 20 år. Larsson teori är att den markerar någon form av lösväskhantering² med någon central plats på Särö.

Särö ligger i Halland 25 km söder om Göteborg, 8 km väster om Kungs-

Brev från Kungsbacka till Finland stämplat 30/7 1850.

¹ Artiklar i SFT 2003 och 2008

² Lösväska, se sid 19.

backa och var en badort för societeten. Både Oscar II och Gustaf V gjorde regelbundna sommarbesök och spred kunglig glans över Särön fram till mitten av 1900-talet.

Särö fick en poststation först år 1891. Till en början öppen endast sommartid.

År 1839 öppnade grosshandlaren Anders Åkerman från Göteborg en badanläggning.

Annons i Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning den 29 juni 1839.

I början inhystes gästerna på bondgårdar men efter hand uppfördes stugor, villor, paviljonger och restauranger. År 1845 övertog svärsonen vice häradshövding Knut Henrik Ekström verksamheten, som drevs ytterliggare två år.

Ny ägare blev apotekaren Leopold Schmidt. Under Schmidts tid utvecklades verksamheten betydligt och blev ett populärt ställe för göteborgssocieteten. Men Kungl. Maj:ts Befallningshafvande för Hallands län var inte imponerad: ”Ehuru så väl i Onsala som vid Falkenberg blifvit uppförde badhus, äro dock Särö och Warberg hufvudsakligen de enda badorter, som allmännare varit besökte. Anstalterna på dessa ställen lära likväl icke i alla hänseenden motsvara tidens anspråk.”³ År 1877 tvingades Schmidt till konkurs på grund av alltför frikostliga borgensförbindelser.

Brev från Särö till Nora i första viktlassen.

Bild: Bo Grendals skillingexponat.

3 *Sveriges officiella statistik för 1856-1860.*

Särö nåddes först bara med häst och vagn. Hjulångaren Götha Elf gjorde sporadiska besök. År 1842 sattes hjulångaren Wetttern in för söndagsturerna. Några år senare gick det 2 à 3 turer i veckan och det fanns daglig förbindelse med häst och vagn. År 1904 fick man järnvägsförbindelse.

Åkerman tycks ha ombesörjt posttrafiken de första åren. Notera adressen A. H. Åkerman, Kungsbacka och Särö i annonsen från 1839. Antar att Leopold Schmidt övertog posttrafiken 1847. Posten fortsatte att gå via Kungsbacka till 1851. Under året 1851 står det dock bara Särö i annonserna. Från år 1852⁴ är adressen Götheborg och Särö. Antagligen har förbindelserna med fartyg till Göteborg blivit tätare och mer regelbundna.

Avsändaren till mitt brev har ordinerats salta bad och var där i fem veckor.

Det vore intressant att höra om det finns flera sådana här brev med Säröstämpeln både från Göteborg och Kungsbacka. Förekommer stämpeln före 1850 eller efter 1873? Hur ser försändelser adresserade till Särö ut? Har de också Säröstämpeln?

Finns det liknande stämplat från någon annan ort?

⁴ GHT 1852-01-08 under Tillkännagivande: "Undertecknads Postgång blifver hädanefter Götheborg och Särö, och torde bref från Götheborg benäget aflemnas hos Herr Konsul Reimes Särö den 2 Januari 1852. L Schmidt

Alla upplysningar som kan ge ytterligare information är av intresse. Till sist vill jag tacka Patrik Larsson och Arne O. Olsson för givande diskussioner.

Kända försändelser

- Förfilatelisk brev med innehåll till Bruks Disponenten Nilsson Karis Fagersvik Finland, stämplat Kungsbacka 30.7.1850
- Förfilatelisk brev med innehåll till von Dardel i Stockholm, stämplat Götheborg 11.7.1854
- Brev med 4 sk. b:co och innehåll till C. A. Juel i Nora, stämplat Götheborg 23.7.1856
- Liknande brev som ovanstående, stämplat Götheborg 6.8.1856
- Kuvert med 4 sk. b:co utan innehåll till Demoiselle J. C. Burman i Stockholm, stämplat Götheborg 18.3.1857
- Kuvert med 24+3 öre ringtyp utan innehåll till Berlin, stämplat Göteborg 30.7.1873

Sökes

Försändelse/frimärke

Stämplat Mönsterås 1952 10 01 och 1929 03 20 - 03 26

Tommy Dahlström

btdahlstrom@comhem.se

Källor

Stiftelsen Särö Kulturarv; <http://www.sarokulturarv.se/>

Larsson, Patrik; *Posthistoria på Mösseberg och vid Mössebergs Vattenkuranstalt, Skillingtrycket 2008.*

Nylander, Yngve; *Sveriges fasta postanstalter genom tiderna.*

Olsson, Carl-Gunnar; *Svensk Kustsjöfart 1840-1940. Passagerar- och lastångfartyg i annonserad linjefart under 100 år. Fartyg, rederier och linjer. Sjöhistorisk Årsbok 1996-1997.*

Olsson, O. Arne; *Funderingar kring en stämpel. SFT augusti 2003*

Olsson, O. Arne; *Nya rön om Särö-stämpeln. SFT nr 4 2008*

Sveriges Officiella Statistik
Göteborgs Handels- Och Sjöfartstidning (GHT)

Fartyg som trafikerat Särö

Listan gör inga anspråk på att vara komplett och årtalen är vissa fall osäkra¹.

P/S Götha Elf ²	?-1842
P/S Wetttern	1842-1843
S/S Frey ³	1851
S/S Arvika	1852-1860
S/S Anders Knappe	1852-1853
P/S Götha Elf ⁴	1853
S/S Halland	1853
S/S Kungsbacka	1856

1 Källor är GHT.

2 Sporadiska turer till Särö.

3 GHT 1851-07-05

4 Söndagar med afgangstid från Göteborg kl. 8 f. m. GHT 1853-06-02.

S/S Westergöthland	1853-1861
S/S Stockholm	1857
S/S Askersund	1857
S/S Wenern	1857-1859
S/S Elfkungen	1860-1874
P/S Necken ⁵	1853-1877
S/S Elfdrottningen	1877-1879

Ångfartygsbolaget Särö 185?-1867

S/S Särö ⁶	1859-1861
S/S Särö ⁷	1864-1867

Ångfartygs AB Särö 1880-1890⁸

S/S Särö ⁹	1880-1889
-----------------------	-----------

5 Trafikerade Varberg-Onsala-Särö-Göteborg-Marstrand-Möllesund-Lysekil-Smögen-Fläskö-Strömstad-Fredrikshald.

6 Wenern omdöpt till Särö. Trafikerade Särö-Onsala-Kungsbacka.

7 Nytt fartyg levererat 1864. Trafikerade Särö-Onsala.

8 I och med projekteringen av järnväg till Särö trädde bolaget i likvidation.

9 Elfdrottningen omdöpt till Särö. Trafikerade Göteborg-Särö-Onsala-Kungsbacka(?).

Halmstads första poststämplar

Tre av de totalt 39 Halmstad-stämpelarna som användes åren 1819-1920 är mer sällsynta än andra stämplat.

Det vill säga från förfilatelitid och fram till att bandmärkena avlöser medaljongperioden år 1921.

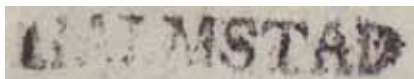
Vilka är då de svåraste stämplatarna?

Jo, enligt egen erfarenheter av drygt 10 års samlande av Halmstadsstämplat är de följande:

- Halmstad Turstämpel 0 som ska enligt litteraturen varit i bruk mellan åren 1908-1920. Den har undertecknad aldrig sett. Vad Tur 0 handlar om går väl aldrig att reda ut. Kanske var det en reservstämpel eller uppsamlingsstämpel av något slag? Däremot är Tur 1 till 4 inte direkt ovanliga. De är till och med ganska enkla under Oscarsperioden (1891-1911) men sällsynta under medaljongperioden (1911-1921), speciellt på frimärken.
- Halmstad Tidningsexpedition har jag sett två gånger, dels i egen samling och dels en stämpel från 1939.
- Halmstad bågstämpel typ 4, var endast i bruk mellan åren 1834-35, och som till stor del användes som reservstämpel för typ 3.

Rak-, båg- och fyrkantstämplar

Några unika stämpeltyper för Halmstad finns inte direkt utan följer utvecklingen i stort landet. Den första stämpeln var en rakstämpel som var i bruk 1819-1830.

Halmstads första stämpel var utan datum och introducerades 1819.

Den ersattes av två bågstämplar typ 1 och typ 2, i bruk 1830 till 1833.

Dessa två stämplat är svåra att skilja åt liksom de kommande typ 3 och typ 4. Sak samma gäller fyrkantstämplar typ 3 och typ 4 som togs i bruk 1847.

Det som gör samtliga stämplat svåra att skilja åt är att de har samma diameter. Skillnader får istället sökas i olika avstånd mellan bokstäver och siffror.

Att två stämplat används samtidigt har sin förklaring i att tekniska fel kunde

inträffa och att stämplat slits så de behöver repareras.

Fyrkantstämpel typ 1 och 2 är däremot enklare att skilja åt, då de har lite olika storlek.

En snygg bågstämpel från första året.

Fyrkantstämpel typ 4 förekom i blå till blågröna färger åren 1853-55

H a l m s t a d normalstämpel 10, typ 1, har siffran "18" annorlunda placerad än typ 2.

H a l m s t a d normalstämpel 10, typ 2, har samma mått som typ 1, vilket gör dom svåra att skilja åt.

Normalstämpel 10 och 14 i olika varianter

År 1857/58 ersattes fyrkantstämplarna med normalstämpel 10, typ 1 och typ 2. Även dessa två stämplarna har samma diameter och är svåra att skilja åt.

Lite enklare blir det sen att skilja stämplarna åt, då de får olika diameter. Under vapen- och ringtypsperioden, 1858-1884 användes 7 olika normalstämpel 10.

Fyrkantstämpel typ 4 blev alltmer sliten, vilket detta brev visar från november 1857. Kring årsskiftet 1857/58 byttes fyrkantstämplarna, typ 3 och typ 4, mot två olika normalstämpel 10. Portot 12 skilling banco gällde för brev till Danmark under frimärkestid. Brevet ingår i en större korrespondens från en person i Halmstad till en Petter Gronning i Ålborg på Jylland.

*H a l m s t a d
normalstämpel 10 har
förekommit i minst
åtta olika varianter
från 1858 till 1940-tal.*

Då vid årsskiftet 1884/85 ersattes dessa med normalstämpel 14, som var den enda Halmstad-stämpel fram till 1895. Förmodligen fanns det dock olika stämplor men med samma diameter och som inte går att skilja åt. Här finns utrymme för vidare undersökningar. För det verkar mindre troligt att endast en stämpel fanns att tillgå mot bakgrund av att postmängden ökat.

Normalstämpel 14 fanns dock i olika stämpelfärger som varierade från röd, lila till blå och givetvis svart färg. Likväl kan de komma från samma stämpel då bara färgen byttes ut.

För övrigt finns det två andra stämplor som också ha varit färgad. Det är fyrkantstämpel typ 4 som är ganska vanlig mellan åren 1853 till 1855 i olika blå nyanser och normalstämpel 10 typ 7 som sällsynt finns i blå färg.

Kraftig expansion

Kring 1895 tillkom en ny normalstämpel 14 med en större diameter.

*Normalstämpel 14
började användas
1884. Det är en
sällsynt stämpel på
frimärken med Oskar
koppartryck och mer
vanlig på boktryck.*

Kring år 1900 ökade antalet brev i landet och Posten expanderade kraftigt. Detta syntes också i form av att olika stämplor kom till. Halmstad fick nämnda Turstämplor liksom att två postkontor tillkom, Halmstad 2 och 3, med varsin normalstämpel 33.

Även huvudpostkontoret som flyttade in i "Riksbankshuset" kring 1900 fick en normalstämpel 33 liksom en nya normalstämpel 10 och den nämnda sällsynta Tidningspoststämpeln.

Likaså infördes lådbrevstämplor för post som lämnats i postlåda, vilket var en nyhet kring år 1900. I Halmstad fanns två olika lådbrevstämplor med olika diameter och storlek på "Lbr". Den mindre varianten på "Lbr" är mer vanlig än den stora, speciellt under medaljongperioden, då den stora är sällsynt.

Under medaljongperioden kom det bara till två stämplor en normal stämpel 58 och en normalstämpel 17. Faktum är att normalstämpel 58 är ganska sällsynt

Järnvägsstämplar till Helsingborg och Göteborg användes 1899-1900. Dessa förekom i 4 olika varianter.

under nämnda tid. Först efter år 1920 började den användas mer flitigt.

Järnvägsstämplar

Det finns 5 olika järnvägsstämplar med Halmstad i, oräknat ”nummerstämplar”. Den första, HJJ, är dock bara en förkortning – Halmstad Jönköping Järnväg. Den stämplens var i bruk 1880-82 och ersattes av en nummerstämpel.

År 1899 tillkom Helsingborg-Halmst A, Helsingborg-Halmst B samt Halmst-Göteborg A och Halmst-Göteborg B. Vad dessa A och B betyder vet jag ej, möjligtvis olika vagnar. Dessa stämplor vara bara i bruk till och med 1900.

En sammanställning av Halmstads första stämplor finns på en pdf-fil¹ med årtal och avtryck på de flesta stämplor. Man ska dock se det som ett ”levande dokument”. Vissa användningstider är osäkra och undertecknad tar gärna emot

¹ <http://sff.nu/wp-content/uploads/2016/08/halmstads-tamplar-1819-1921.pdf> eller från författaren.

Kring 1912 fick Halmstad en normalstämpel 58. Den användes dock sällsynt under medaljong perioden.

nya uppgifter kring stämplorna. Kanske finns det också fler än de 39 nämnda i denna sammanställning? Maila mig gärna en bild och lite fakta i så fall så sammanställningen kan kompletteras.

Halmstad i mars 2016

Staffan Bengtsson²

(En tidigare version av ovanstående artikel har varit publicerad i katalogen för HALLFRIM2016)

(forts från sidan 13)

Ytterligare ett fel i Stenbergs bok är att båda stämplorna är utbytta i december 1857. Stämpelavdrag typ 3 finns i januari, vilket stämpelavdraget på 8-skillingen nedan visar. Det är nämligen en h-nyans som först levererades enligt kontrollboken i januari 1858. ◇

En 8 skill bco i h nyans stämplad jan 1858 med Nst 10, typ 3. Enligt Stenbergs bok skulle denna stämpeln varit utbytt i december 1857.

² staffan@teknikfor.se

Halmstads fyrkantstämplar typ 3 och 4

Staffan Bengtsson och Gunnar Zetterman

På HALLFRIM2016 diskuterades Halmstadsstämplar vilket ledde till följande fråga: "Finns Halmstad Normalstämpel 7, typ 3 med blå stämpel?"

Lösningen bör vara att förväxlade bilder i Karl-Erik Stenbergs bok över fyrkantstämplar har spelat samlare av Halmstad fyrkantstämplar ett spratt.

Bilderna över fyrkantstämpel 3 och 4 är helt enkelt bytta mot varandra. Beskrivningen av fyrkantstämpel 3 är att den med tiden blev sliten och förekom periodvis i blå till blågröna färger mellan åren 1853 till 1855. Detta stämmer inte

med bilden som visas för fyrkantstämpel 3 utan gäller för bilden av fyrkantstämpel 4.

Typ 3 har ett "helt" M och kännetecknas också genom avståndet mellan "H" och "A" i Halmstad.

Typ 3

Parallellstämpel till typ 4 och förekommer enligt samma schema som typ 4. Båda stämplarna avlöstes mot slutet av år 1857 av två cirkelstämplar, graverade av A. Salmson i december 1857.

Gravör: A. Lillja

SÄLLSYNTHETSGRAD: 1

Typ 4

I november 1847 levererades två stämplor för Halmstad, typ 3 och typ 4. Stämplorna var synnerligen lika till utseendet och de kom även att användas parallellt. Stämplorna tilldelades nya årtalssiffror — för fyra år — vid årsskiftet 1852—53, graverade av A. Salmson. Stämpel typ 3 företer efter hand betydande ramskador. Under åren 1853—55 förekommer avtryck i blå—grönblå färg.

Gravör: A. Lillja

SÄLLSYNTHETSGRAD: 1

Bilderna i Stenbergs bok är således utbytta mot varandra.

Eftersom de flesta vid typning av stämplorna utgått från bilderna får vi byta plats på beskrivningarna i stället. Annars blir det kaos.

Det främsta kännetecknet mellan de fyra fyrkantstämplarna är annars att 4:an har det högra benet "stympat" i bokstaven "M". Sen finns några andra skillnader också som olika avstånd mellan bokstäverna och att siffrorna på fyrkantstämpel 3 "linjerar" med varandra.

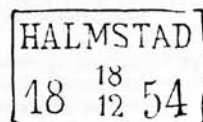
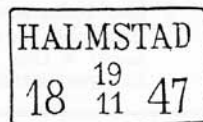
Några blå fyrkantstämplar typ 3 lär

inte finnas utan bara för 4:an. För övrigt är fyrkantstämpel 4 mer vanlig än 3:an, i vart fall för åren 1853-55.

(forts på sidan 12)

Typ 4 kännetecknas av att det högre benet i "M":et är brutet längs ned.

Förslag på rättelse för Stenbergs handbok.

Paketetikett Korpilombolo

Lars Persson <lars77.x.persson@gmail.com>

Satt och bläddrade i en bunt postblanketter när jag upptäckte detta Paketkort. Som synes så är det inlämnat på posten i Lahdenpää (Korpilompolo POB 4) 1968.

Det som väckte mitt intresse var att Paketetiketten markerats manuellt med en 3:a. När jag tittade närmare ser jag också att ortsnamnet Korpilombolo inte är tryckt utan man har klippt till en lapp och stämplat namnet

Nu infann sig ett antal frågor:

- Den första är nog svår för läsekretsen att besvara, men jag nämner den ändå. Varför använde man inte pos-

tens tryckta etiketter? Sänkades de av någon anledning eller...?

- Nästa fråga och den jag hoppas få svar på är om det var okey att göra på detta sättet inom posten? Risken för "dubbel bokföring" främst hos de orter som har underordnade POB ökar ju.
- Sista frågan är naturligtvis hur vanligt det är med sådana här "hemgjorda" paketetiketter?

Förhoppningsvis finns det någon som har jobbat nära posten och har mer information om detta än jag?

Fram- och baksidan av paketkortet.

Västerbottens län

Tidiga poststationer, avsnitt 4

Gunnar Zetterman

Nya posten								
Bjurholm—Fredrika								
(från den 14 januari).								
M.	—	4	e. m.	Bjurholms poststation.....	T.	6	—	e. m.
T.	2	—	f. m.	Fredrika poststation	T.	—	8	f. m.
Nya bref- och paketposten								
Hernösand—Haparanda								
(från november månads början).								
Th.	—	8	e. m.	Hernösands postkontor	O.	5	—	f. m.
F.	2½	2½	f. m.	Skogs poststation	T.	10½	10½	e. m.
F.	4½	5½	f. m.	Ullångers postexpedition ...	T.	7½	8½	e. m.
				Bjåsta poststation				
F.	1½	2	e. m.	Örnsköldsviks postkontor ...	T.	11	11½	f. m.
F.	11½	12	natt.	Nordmalings postexpedition	T.	1	1½	f. m.
L.	9½	10½	f. m.	Umeå postkontor	M.	2½	3½	e. m.
L.	5	5	e. m.	Dalkarlså poststation	M.	8	8	f. m.
L.	9½	10	e. m.	Ånäsets postexpedition	M.	3	3½	f. m.
S.	10	10½	f. m.	Skellefteå postkontor	S.	2½	3	e. m.
S.	11½	12½	natt.	Piteå postkontor	S.	12½	1½	f. m.
M.	10½	11½	midd.	Luleå postkontor	L.	1½	2½	e. m.
M.	6½	7½	e. m.	Råneå postexpedition	L.	5½	6½	f. m.
T.	3½	3½	f. m.	Neder-Kalix postexpedition	F.	9½	9½	e. m.
T.	12	—	midd.	Haparanda postkontor	F.	—	1	e. m.

Turlistor för Bjurholm-Fredrika 1866 och Hernösand Haparanda 1865.

Uppgift å antalet lösväskor under åren 1863, 1864 och 1865¹

Postanstalt	1863	1864	1865
Lycksele	-	-	-
Nordmaling	4	4	4
Skellefteå	9	9	7
Umeå	11	12	10
Ånäset	13	13	12

¹ Sveriges officiella statistik 1865.

Uppgift 4 antalet under år 1865 från postanstalterna afsända bref, deruti äfven innefattadt antalet ankomna okarterade bref
Inrikes bref *Utrikes bref (afsända karterade)*

Postanstalt	afsända. ¹	ankomna. ²	lokalb. lösbrev	frilbrev	summa ³	Norge	Danmark.	Finland ⁴	Övr. ⁵	summa ⁶	totalt ⁷
Lycksele	4 555		391	1 423	6 369	3	1	1	13	18	6 387
Nordmaling	8 136	1 258	163	1 318	10 875	478	24	66	103	671	11 546
Skellefteå	14 689	1 041	337	2 108	18 175	417	66	122	786	450	64 190
Umeå	30 974	3 479	109	5 500	49 266	1 105	69	165	1 032	2 371	51 637
Änäset	7 706	128		833		41	52	70	75	238	8 905

Källor:

Arkiv

Riksarkivet

Persedelförrådet

Postmuseum

Erik Lindgren arkiv

Otryckta

Olsson, Tomas; opublicerat manuskript

Tryckta

Kungl. General-Post-Styrelsens cirkulär

Bidrag till Sveriges Officiella Statistik, (M.) Postverket. 2, Generalpoststyrelsen Berättelse (för åren 1864-

Bidrag till Sveriges Officiella Statistik, (H.) Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser åren 1866-1870. Westerbottens län

Haij, Curt; Strålstämpelns historia, Stockholm 1956.

Nylander, Yngve; Sveriges Fasta Postanstalter genom tiderna, andra reviderade upplagan, Stockholm 1963

Mattson, Robert et al; Cirkelstämplar Normalstämpel 10, Del 1 (A-J) Specialhandbok Nr 13, SFF, Stockholm 1983

Mattson, Robert; Normalstämpel 10 (K-Ö), artikelserie i SFT sept 1987 - jan 1992 (Karesuando-Wernamo)

Mattson, Robert; Normalstämpel 10 (K-Ö), artikelserie i Hembygdsfilatelisten nr 4 2007 - nr 5 2009, (Westerwik-Öyebyn)

Olsson, Carl-Gunnar; Svensk kustsjöfart 1840-1940 - Passagerar- och lastångfartyg i annonserad linjefart under 100 år. Fartyg, rederi och linjer, Sjöhistorisk Årsbok 1996/1997, Borås 1996

Skellefteå-Tidning

Westerbotten, tidning för Umeå Stad och Län 1871 (maj och juni)

- 1 *Afsända karterade brev.*
- 2 *Ankomna karterade brev.*
- 3 *Summa inrikes brev.*
- 4 *Finland inklusive Ryssland.*
- 5 *Övriga länder.*
- 6 *Summa utrikes brev.*
- 7 *Summa in- och utrikes brev.*

Laxfiske

Åke Persson

Det privattagna vykortet visar och dokumenterar de anordningar som användes i Hälsingeorten Söderala för nätfiske av lax vid sekelskiftet 18-1900-talet. Vykortet stämplat SÖDERALA 8.1.1903. Kortet ställt till en Fröken

Helena i Kvarnböle. Text bland annat: ”Tack för vyn. Laxfiske liknar frieri eller lovar får man något så måste Amor vara med. Nät begagna vi i S-a för fiske, vad kan man använda i Kvarnböle? Svar tacksamt Pelle”.

Vykort på laxfiske från Söderala i Hälsingland 1903.

Önskas köpa

Facit 276-277 Profil höger Östergötland (E län) och Södermanland (D+B län).

Gäller också stora orter och städer med olika litera.

Leif Nielsen

E-post: l.nielsen@telia.com

Vännäs - tur och retur

Erik Idhult

Några år in på 2000-talet försvann Vännäs-stämpeln. ICA-butiken kunde inte förklara orsaken till varför man använde en Umeå-stämpel. Under en 10-årsperiod har butiken trots upprepade påstötningar från oss stämpelsamlare hållit fast vid sin Umeå-stämpel. För oss inbitna är det en överloppsgärning att åka tre mil för en Umeå-stämpel när Umeå-området förser oss med Umeå-stämplat så att det räcker. "Allas" mening borde vara att en ort tre mil västerut självfallet borde lämna stämpelavtryck från sin egen bygd. Här ska tilläggas att man under en kort tid brukade både en 64G- och en 64P-stämpel. Då talar vi om åren 2001-2002.

Men så hände det som ingen vågat hoppas på. Vännäs stämpeln fanns makulerad på ett brev hos Umeå post-terminal nu i september. Orsaken var en krånglande ny stämpelmaskin från Danmark som resulterade i handstämpling vid brevbärarkontoret i Vännäs. Stämpeln skiljde sig, till yttermera visso från den tidigare 64P-stämpeln, och ska därför klassas som en variant.

Och Vännäs-kontoret är inte ensamt om

att förfoga över makuleringsstämplar. I den nya organisationen med postombud fysiskt fränskilda brevbärarna/lantbrevbärarna är denna ordning inget enskilt undantag. Sålunda har vi stämpelsamlare upptäckt brevmakuleringar som inte härrör från postombuden utan uppträder med antingen "begagnade" stämplat eller med nya namn som anknyter till dessa kontor. Av den förra kategorin kan nämnas Skellefteå lbb 1 eller Vindeln lbb 9.

I den senare gruppen Lövånger LBB 1 (nytt utseende),

Tärnaby LBB (nytt utseende),

Bbk Bjurholm (utan Posten) och

Åsele (Postnord upptill och Åsele nertill).

Praktiskt bjuder denna undersökning på vissa problem. Kontoren är ju inte tillgängliga på samma sätt som ett postombud med givna öppettider. Däremot har vi varit välkomna på besök när vi lyckats knäcka öppettiderna och lån av stämpel har inte varit något problem. Ambitionen har ju varit att fortsätta genomgången av dessa kontor

Lösväskor

Patrik Larsson

Hanteringen av lösväskor inom Postverket är en posthistorisk företeelse som inte har lämnat stora spår efter sig. Det vanligaste är att man ibland ser påteckningar på brev som kan härröras till lösväskor. Även blanketter som har med lösväskor att göra går att finna men försändelser som man med säkerhet kan säga gått i lösväska är klart svåra att finna.

Först kan det vara bra att försöka definiera vad en lös väska är och hur det fungerade. En ganska tydlig och bra definition finns att hitta i J. A. Olssons Postboken från 1874. ”Aftal om lösväska göres emellan korrespondent och den

och arbetet är som synes inte slutfört. (Beträffande Umeå är det klarlagt att man inte har någon stämpel reserverad för dessa ändamål.)

Men, frågar vän av ordning, dessa stämplor hör ju normalt inte till den reguljära postordningen med avtryck från postombud och maskinstämplor. Å andra sidan, hur många stämpelavtryck från tidig posthistoria är inte bara några få, där vi har ställt oss frågan: ”Hur och var användes just det avtrycket?” Och har vi inte ett ansvar när Posten/Postnord för länge sedan abdikerat från uppgiften att dokumentera sin verksamhet. Arbetet som inte behöver vara betungande; den skänker oss – kulturarbetare som vi är – glädje eller hur?

postanstalt/poststation hvarfrån väskan skall försändas. Flere korrespondenter eller en hel socken ega förena sig om en gemensam lösväska.” I lösväskan fick insändas brev, brevkort, korsband och varuprov, småpaket samt förbudssedlar. När väskan sändes från postanstalten fick förutom ovannämnda även postanvisningar, rek och ass brev, tidningar samt aviseringar skickas ut. Lösväskägaren fick genom särskilt avtal betala en årlig avgift till postanstalten samt hålla med själva väskan.¹

1 Larsson. Patrik; Posthistoria på Mösseberg och vid Mössebergs Vattenkuranstalt.

Våren 2017

ONSDAGEN DEN 25 JANUARI KL. 17.00 - 18.30

På Postmuseum Konferensrummet.

Kl. 17.00 - 17.30 Samling.

Kl. 17.30 - 18.30 En motivsamlares syn på material för hembygdssamlande med exempel från Uppsala, Sten-Anders Smeds.

ONSDAGEN DEN 15 FEBRUARI KL. 17.00 - 18.30

På Postmuseum Konferensrummet.

Kl. 17.00 - 17.30 Samling.

Kl. 17.30 - 18.30 Workshop: ”Var och hur hittar jag mina posthistoriska källor?”

ONSDAGEN DEN 29 MARS KL. 17.00 - 18.30

På Postmuseum Konferensrummet.

Kl. 17.00 - 17.30 Samling.

Kl. 17.30 - 18.30 Årsmöte

ONSDAGEN DEN 26 APRIL KL. 17.00 - 18.30

På Postmuseum Konferensrummet.

Kl. 17.00 - 17.30 Samling.

Kl. 17.30 - 18.30 Program ännu inte fastställt.

Aktuella mötesdata finns alltid på föreningens hemsida:

www.sff.nu/hembygdsfilatelisterna

Årsmötet 2017

Årsmötet 2017 äger rum den 29 mars 2017 kl. 17.30 på Postmuseum. Eventuella motioner till årsmötet skall vara styrelsen tillhanda senast den 20 januari för att kunna behandlas på mötet.

Motioner och styrelsens utlåtande över dem med förslag från styrelsen skall sändas ut senast i samband med kallelsen till årsmötet.

Annonspriser:

Medlemmar: gratis (svartvit)

Handlarannons (färg):

Helsida bak 1200 kr,

Övriga helsidor 1000 kr

Halvsida 600 kr

Handlarannons (svartvit):

Helsida bak 800 kr

Övriga helsidor 750 kr

1/2 sida 400 kr

1/4 sida 250 kr.